

تقریظ رهبر انقلاب بر «آخرین فرصت» به زودی منتشر می‌شود

تقریظ رهبرمعظم انقلاب بر کتاب «آخرین فرصت» خاطرات رفعت قافلان‌کوهی، همسر شهید علی کسایی که به قلم سمیرا اکبری به رشته تحریر درآمده، به‌زودی منتشر خواهدشد. این کتاب که از سوی انتشارات به‌نشر به چاپ رسیده و تاکنون ۲۰ بار بازنشر شده، روایتی ساده از زندگی یک زوج در دهه ۴۰ در فراز و فرودهای وقایع سیاسی اجتماعی آن ایام است. شهید علی کسایی در

در ادامه جلسات نقد و بررسی سینمای ایران و جهان که در دفتر روزنامه جام‌جم با حضور بهزاد زهرایی (مدرس و منتقد سینما)، امیرمحمد خسروچردی (تولیدکننده مولتی‌مدیا)، نگار زهرایی (دانشجوی کارگردانی سینما) و شراره قبادی (فعال رسانه‌ای حوزه سینما) برگزار شد. کارشناسان و هنرجویان مدرسه

نقد به بررسی فیلم‌های کمدی ایرانی پرداختند. این ژانر با استفاده از طنز و شوخی، نه فقط مخاطبان را

سرگرم می‌کند، بلکه می‌تواند به مسائل اجتماعی و فرهنگی نیز بپردازد. در فرهنگ ایرانی، شوخی و کمدی نقش مهمی در کاهش تنش‌های روزمره و ایجاد فضایی شاد و مفرح دارد. با این حال در سال‌های اخیر شاهد نفوذ هجو و شوخی‌های نامناسب در سینمای کمدی بوده‌ایم که گاه به ابتذال و سطحی‌نگری منجر شده‌است.

فیلم‌هایی مانند «فسیل» و «هتل» با وجود تفاوت‌های آشکار، توانستند باقبال گسترده‌مخاطبان روبه‌رو شوند. فسیل با ترکیب طنز و نوستالژی، خاطرات گذشته را زنده کرد و با پرداختن به موضوعاتی مانند تغییرات اجتماعی و سیاسی، توجه مخاطبان را جلب کرد. از سوی دیگر هتل با تکیه بر کمدی موقعیت و شوخی‌های ساده‌لوحانه، توانست بخشی از مخاطبان عام را به خود جذب کند. هر دو فیلم، با وجود نقاط قوت و ضعف، نشان می‌دهند که سینمای کمدی ایران می‌تواند با دستیابی به درک درست از نیازها و علایق مخاطبان به موفقیت دست یابد. این موفقیت‌ها بیانگر آن است که مخاطبان به دنبال ترکیبی از سرگرمی و محتوای قابل تأمل هستند، هرچند گاه این محتوا سطحی و نامناسب باشد.

بهزاد زهرایی: به نام خدا. با جلسه ششم نقد و بررسی سینمای ایران و جهان در خدمت شما هستیم. امروز قصد داریم درباره سینمای کمدی به‌ویژه سینمای کمدی متأخر ایران صحبت کرده و نمونه‌هایی را بررسی کنیم که به‌عنوان کمدی‌های خوب و قابل قبول شناخته می‌شود. همچنین به دو نمونه متأخر اشاره خواهیم کرد که نقاط قوت و ضعف خود را دارند.

در ابتدا باید تأکید کنم که ژانر کمدی از الزامات سینمای هر کشور است. در سراسر جهان هیچ کشوری را نمی‌توان یافت که فاقد ژانر کمدی باشد یا مردمانش تمایلی به دیدن فیلم‌های کمدی نداشته باشند، چه فیلم‌های خارجی و چه تولیدات داخلی. کمدی کارکردهای متعددی دارد که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت.

شراره قبادی: کمدی از ابتدایکی از پایه‌های اصلی سینما بود و با استقبال گسترده مردم مواجه شد. در دوران صامت و ناطق، این ژانر علاوه بر خنداندن، به مسائل اجتماعی می‌پرداخت و مشکلات فردی واجتماعی را بانگاهی نوبررسی می‌کرد. فیلم‌های چارلی چاپلین نمونه‌ای از این رویکرد بودند. با ورود صدا به سینما، شوخی‌های کلامی نیز رواج یافت و کمدی به ابزاری برای فرهنگ‌سازی و نقد مسائل جامعه تبدیل شد. امروزه اما کمدی‌ها کمترین ویژگی‌ها را دارند. بیشتر کمدی‌های معاصر نه فقط فرهنگ‌سازی مثبت انجام نمی‌دهند، بلکه اغلب بدآموزی دارند و چیزهای منفی به مخاطب منتقل می‌کنند، در حالی‌که می‌توان از کمدی برای آموزش و بهبود جامعه استفاده کرد. **نگار زهرایی:** ژانر کمدی ریشه در تئاتر یونان باستان دارد و حدود پنج قرن قبل از میلاد، همزمان با تراژدی‌ها اجرا می‌شد. هدف آن کاستن از سنگینی فضای تراژدی و سرگرم کردن مردم بود. کمدی‌های یونانی علاوه بر خنداندن، به مسائل اجتماعی، سیاسی و اخلاقی نیز می‌پرداختند اما در روم و بعدها در کمدی‌های «فارس» (Farce)، این ژانر صرفاً برای خنداندن و بدون پیام اخلاقی یا اجتماعی اجرامی‌شد. کمدی فارس، که به «کمدی سطح پایین» معروف بود، بعدها به سینما راه یافت و به یکی از زیرژانرهای کمدی تبدیل شد. سینما پس از برادران لومیر، با ژانر کمدی رونق گرفت. فیلم‌هایی مانند «باغبان آب‌پاشی شده» که نمونه‌ای از کمدی اسلپ‌استیک بود، آغازگر این راه بودند. بعدها آثار چارلی چاپلین و دیگر بزرگان این عرصه، کمدی را به ژانری محبوب و تأثیرگذار در سینما تبدیل کرد.

به نظر من یک کمدی خوب باید در لایه‌های زیرین خود پیامی را منتقل کرده، مشکلات را بیان کند و راه‌حلی ارائه دهد. البته هر کمدی بدون پیام لزوماً بد نیست و می‌تواند از نظر محتوایی و سینمایی موفق باشد. متأسفانه در سینمای ایران، در دهه اخیر، کمدی‌های باکیفیت و پیام‌دار بسیار اندک بوده‌اند.

امیر محمد خسروچردی: سینمای کمدی ایران پس از انقلاب، به‌ویژه بعد از جنگ، وارد مرحله‌ای جدید شد و به موضوعاتی پرداخت که تا امروز مورد استقبال مخاطبان قرار گرفته‌اند. فیلمفارسی برای مدتی متوقف شد اما

عید غدیر سال ۱۳۳۴ در شیراز به دنیا آمد. سال ۱۳۵۰ در رشته کارشناسی زبان و ادبیات عرب در دانشگاه فردوسی مشهد پذیرفته شد. همزمان تحصیلات حوزوی خود را در حوزه علمیه مشهد آغاز و از محضر علمایی مانند میرزا جواد تهرانی، آیت...، خامنه‌ای و آیت... فلسفی کسب فیض کرد. پس از پایان تحصیلات دانشگاهی دوره سربازی خود را در مرکز پیاده شیراز گذراند. همزمان با

کمدی ایرانی دربرزخ خ

کارشناسان «مدرسه نقد» در نشستی به بررسی کمدی‌های معنادار و

تولید کمدی‌های با محتواست. در بسیاری از این فیلم‌ها، رقص و آواز جایگزین محتوای عمیق شده‌اند و تنها حدود ۵ درصد آنها مضامین معنادار دارند. **قبادی:** کمدی‌های امروزی با بهانه پرداختن به مسائل اجتماعی، دچار سیاه‌نمایی شده‌اند و خنده‌ای که ایجاد می‌کنند، بیشتر تلخ است تا شاد. این فیلم‌ها در نمایش مشکلات غرق شده‌اند و جنبه سرگرمی را به درستی رعایت نمی‌کنند. مشکل دیگر، استفاده از شوخی‌های سخیف و مبتذل است که با توجیه عامه‌پسند بودن به کار برده می‌شوند. فیلمسازان بابرچسب «عامه‌پسند» سعی می‌کنند اهداف مالی خود را پنهان کنند و سینما را به پایین‌ترین سطح تنزل داده‌اند. آنها انتقادات را با این استدلال که این سلیقه مخاطب است، رد می‌کنند. اما مخاطب امروز همان کسی است که زمانی با فیلم‌های ارزشمند مانند آثار مرحوم حاتمی می‌خندید. به نظر می‌رسد رضایت از این فیلم‌ها نه از سوی عموم مردم، بلکه از طرف عده‌ای محدود به چشم می‌خورد که همواره طرفدار فیلم‌های مبتذل بوده‌اند. این مسأله نشان‌دهنده افت کیفیت سینمای کمدی است.

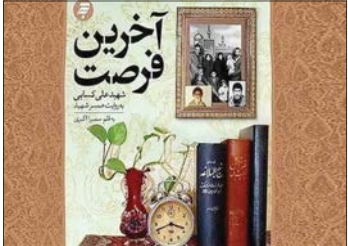
کارکردهای سینمای کمدی

بهزاد زهرایی: اکنون به کارکردهای سینمای کمدی می‌پردازیم. امروز در کشور ما، سینمای کمدی می‌تواند خانواده‌ها را در محیطی به جز خانه دور هم جمع و لحظاتی شاد و مفرح برای تمام سنین، از کودکان تا بزرگسالان، ایجاد کند. کودکان، نوجوانان و جوانان شاد می‌شوند و بزرگسالان نیز خستگی کار و فشار زندگی روزمره را از خود دور می‌کنند. اگر یک فیلم کمدی بتواند این نقش را به‌درستی ایفا کند، رسالت خود را انجام داده است. لازم نیست هر فیلم کمدی حتماً پیام‌دار باشد، راهکار ارائه دهد یا به مشکلات اجتماعی بپردازد. این انتظار که سینما باید حتماً به مسائل جدی بپردازد، از عوارض معیوبی است که در سال‌های اخیر به سینما تحمیل شده است. سینما در اصل یک صنعت - هنر است که سرگرمی از ارکان اصلی آن است، اما سرگرمی سالم و در چارچوب فرهنگ جامعه.

خسروچردی: در پنج سال اخیر، فیلم‌هایی مانند چپ و راست، یالتوشتری، جوجه تیغی، تمساح خونی، آریاشهر دو نفر، ملاقات با جادوگر و صبحانه با زرافه‌ها توانسته‌اند کمدی‌های معنادار ارائه دهند. هرچند تعداد این آثار محدود است، اما حضور آنها در سینمای کمدی ایران امیدوارکننده به نظر می‌رسد. پیش از این نیز آثاری مانند مارموز

اوج‌گیری انقلاب، فعالیت‌های انقلابی زیادی علیه رژیم شاه داشت و بسیاری از مواقع با همان لباس سربازی، اعلامیه‌ها و نوارهای امام خمینی(ره) را مخفیانه به پادگان می‌برد و سربازان را با نهضت امام(ره) آشنا می‌کرد. این شهید بزرگوار زندگی‌اش را وقف آموزش، تفسیر قرآن و نهج البلاغه کرده بود و در مساجد شیراز کلاس‌های درس تفسیر نهج البلاغه برگزار می‌کرد.

کمدی ایرانی دربرزخ خ

کارشناسان «مدرسه نقد» در نشستی به بررسی کمدی‌های معنادار و

و مسخره‌باز با خط داستانی مستقل و نگاه جدید، ظرفیت سینمای کمدی ایران را برای تولید آثار عمیق نشان دادند.

با این حال، در مقابل این تعداد محدود، حجم زیادی از کمدی‌های سطحی وجود دارد که روزبه‌روز در حال افزایش است. این روند نیاز به کنترل و نظارت دارد. از سوی دیگر، مخاطب به دلیل دغدغه‌های روزمره، بیشتر به دنبال فرار از مشکلات و خندیدن است و کمتر به دنبال فیلم‌های عمیق می‌رود. حتی در برخی فیلم‌هایی که به رقص و آواز توجه شده، خط داستانی خاصی وجود دارد که آنها را متمایز می‌کند.

قبادی: معتقدم برخی از فیلم‌های کمدی امروزی، از نظر محتوا و کیفیت، کمتر از فیلمفارسی‌های دوران شاه نیستند. در واقع، این فیلم‌ها ادامه همان فیلمفارسی‌ها هستند، فقط برخی عناصر قدیمی را حذف کرده‌اند. مثلاً

صحنه‌های رقص هنوز وجود دارند، با این تفاوت که اگر قبلاً فقط مردان می‌رقصیدند، امروز زنان نیز حرکات ریزی انجام می‌دهند. نکته دیگر درباره ژانر کمدی این است که این ژانر با داشتن طیف گسترده مخاطبان، از کودک هفت‌ساله بگیر تا پیرمرد هفتادساله، می‌تواند برای همه اعضای خانواده فرهنگ‌سازی کند. این ژانر محدودیت سنی ندارد و این یک مزیت بزرگ است. از این طریق، می‌توانیم سبک زندگی اسلامی و ایرانی را به خانواده‌ها نشان دهیم. همچنین، می‌توانیم پیام‌های منفی‌ای را که می‌خواهیم از جامعه حذف کنیم، به راحتی از طریق فیلم به تمام اعضای خانواده انتقال دهیم، بدون نیاز به رده‌بندی سنی. این یکی از ویژگی‌های مثبت ژانر کمدی است.

نگار زهرایی: سینمای کمدی کارکردهای متنوع و مهمی در جامعه دارد. همان‌طور که آقای زهرایی گفتند این ژانر می‌تواند خانواده‌ها را دور هم جمع کند و لحظاتی شاد و مفرح برای تمام سنین، از کودکان تا بزرگسالان ایجاد کند. کودکان و نوجوانان از شوخی‌های لذت می‌برند، در حالی که بزرگسالان از فشارهای زندگی روزمره فاصله می‌گیرند. کمدی می‌تواند به عنوان ابزاری برای فرهنگ‌سازی عمل کند و ارزش‌های اجتماعی، اخلاقی و حتی سبک زندگی سالم را به مخاطبان انتقال دهد، یا باید بدهد. با بیان طنز و شوخی‌های هوشمندانه، می‌توان مسائل پیچیده را به شکلی ساده و قابل درک بیان کرد. گاهی یک شعر، یک لطیفه و یا یک فیلم طنز، کار ده‌ها کتاب و یا ساعت‌ها سخنرانی را انجام می‌دهد. علاوه بر این، کمدی می‌تواند به نقد اجتماعی بپردازد و مشکلات جامعه را با زبانی طنزآمیز و غیرمستقیم مطرح کند. این رویکرد باعث می‌شود مخاطبان بدون احساس فشار، با موضوعات جدی درگیر شوند. در نهایت، کمدی درست با ایجاد فضایی شاد و سرگرم‌کننده، به کاهش استرس و بهبود روحیه افراد جامعه در هر سنی کمک می‌کند و نقش مهمی در سلامت روانی جامعه ایفا می‌کند.

نفوذ هزل و شوخی‌های نامناسب به سینمای کمدی

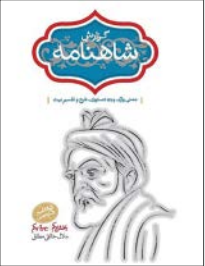
بهزاد زهرایی: متأسفانه امروز شاهد نفوذ هزل و شوخی‌های نامناسب به سینمای کمدی هستیم. شوخی‌های جنسی، تابوشکنی‌های بی‌رویه و بی‌ادبی‌هایی که حتی ممکن است یک زن و شوهر را بیان آنها شرم کنند، در برخی فیلم‌ها به نمایش درمی‌آید. برای مقابله با این مشکل، نیاز به نظرات بیشتر بر تولید فیلم‌های کمدی با هدف تضمین محتوای سالم و هوشمندانه است. سینمای کمدی می‌تواند با حفظ جنبه‌های سرگرمی، به انتقال پیام‌های مثبت و فرهنگ‌سازی بپردازد و جایگاه واقعی خود را به عنوان یک رسانه تأثیرگذار بازبازی کند. این در حالی است که مخاطبان از سنین مختلف، از نوجوانان تا بزرگسالان، به این فیلم‌ها می‌خندند و هیچ رده سنی هم برای این فیلم‌ها در نظر گرفته نمی‌شود. این مسأله آسیب‌زااست و می‌تواند تأثیرات منفی بر فرهنگ جامعه بگذارد. در ادامه به نمونه‌های قدیمی‌تر اشاره خواهیم کرد.

قفسه

انتشار «گزارش شاهنامه» خالقی مطلق

«گزارش شاهنامه؛ معنی واژه، وجه دستوری، شرح و تفسیر بیت» (شرح ابیات جلد یک و دو شاهنامه، تصحیح دکتر خالقی مطلق) اثر جلال خالقی مطلق منتشر شد. در توضیح خالقی مطلق درباره این کتاب آمده است: پس

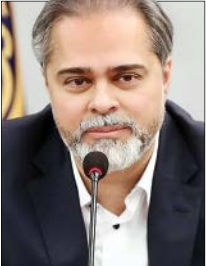
از انتشار شاهنامه توسط انتشارات سخن در چهار پوشه به قطع رقیعی و پذیرش آن از سوی دوستان‌ارن شاهنامه، تألیف کتابی در توضیح واژگان و وجه دستوری و شرح بیت‌های دشوار کتاب لازم می‌نمود. مصحح در پاسخ به این نیاز، دست به تألیف کتابی با عنوان «گزارش شاهنامه» زده که قرار است در چهار پوشه منتشر گردد. دو پوشه نخستین آن در حدود دوهزار صفحه تا پایان سال به بازار خواهد آمد و دو پوشه دیگر به فاصله کمی پس از آن منتشر خواهد شد. در معرفی ناشر از کتاب نیز آمده است: پس از انتشار شاهنامه فردوسی به پیرایش استاد دکتر جلال خالقی مطلق در چهار مجلد به قطع رقیعی و استقبال خوانندگان از آن، کمبود تفسیری از متن که نیاز گروه گسترده‌تری از خوانندگان این اثر را برآورده کند، بیش از پیش احساس می‌شد.

دیدگاه

جشنواره‌های فجر بیوند عمیق‌تری داشته باشند

راند فریدزاده در کنسرت علی زندوکیلی در تالار وحدت حضور پیدا کرد و درباره این جشنواره اظهارداشت: جشنواره موسیقی فجر همواره پر از شور و شوق و نشاط بوده و اجرای آقای زند وکیلی هم یکی از اجراهای پرنشاط بود. وی برگزاری چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر در اعیاد شعبانیه را به فال نیک گرفت و گفت: همواره بین سینما و موسیقی نسبتی وجود داشته است. اگر موسیقی را صدای وجدان بشر بنامیم، این شور و شوقی که اکنون شاهد بودیم، نویدبخش سال خیلی خوبی برای موسیقی خواهد بود. به‌نظرم جشنواره‌های موسیقی و فیلم مکمل یکدیگر هستند. این جشنواره‌ها و نیز سایر جشنواره‌های فجر در سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران و در یک بازه زمانی مرتبط برگزار می‌شوند و همین مهم‌ترین نقطه اشتراک آنهاست. رئیس سازمان سینمایی اظهارداشت: در چهار دهه گذشته همواره این جشنواره‌ها بر یکدیگر تأثیر گذاشته‌اند و معتقدم باید پیوند عمیق‌تر و ارگانیک‌تری هم داشته باشند.

آسیب‌های خودتحریمی در صنعت بازی سازی

فرزانه شریفی، عضو هیأت علمی دانشگاه بین‌المللی سوره به مهر گفت: هنوز در فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و حمایت‌های اساسی برای تولید بازی‌های باکیفیت دچار ایستایی هستیم. چه برسد به این‌که بخواهیم

محصولات فرهنگی‌مان را در منطقه، کشورهای اسلامی دیگر یا حتی در سطح بین‌المللی گسترش دهیم. در همین مقیاس کوچک ملی نیز عملکرد ما ضعیف بوده است. وی گفت: در ایران بازی‌سازان واقعاً یک قشر کم‌حمایت و مظلوم به شمار می‌آیند. با وجود تخصص و مهارتی که دارند و موفقیت‌های زیادی که در این حوزه کسب کرده‌اند، از هر دو طرف تحت فشار هستند. تحریم‌های خارجی و بین‌المللی هم مسائل و موانع جدی برای آنها ایجاد کرده است، به‌خصوص زمانی که قصد دارند آثار خود را در سطح جهانی منتشر کنند. طبیعی است که هر بازی‌سازی دوست دارد بازی‌اش به سطح بین‌المللی برسد، در فروشگاه‌های دیجیتال خارجی عرضه شود و مخاطبان جهانی پیدا کند.

نوا

آخرین اجراهای جشنواره چهلम فجر

اجراهای زنده چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر شامگاه یکشنبه با برگزاری ۱۸ کنسرت به پایان رسید.

دیروز عصر و دیشب، در تالار وحدت، ارکسترهای غفاری به رهبری امین غفاری و نوا۱ افتاب به رهبری امین سالمی روی صحنه رفتند. کنسرت‌های تک‌نوازی قانون فرج‌الفارسی از کشور تونس و «شب جواد معروفی» با هنرمندی محمدرضا امیرقاسمی در تالار رودکی، «شب روح...! خالقی» با همراهی ارکستر «به یاد خالقی» به سرپرستی محمدرضا عزیزی و خوانندگی پوریا عابدینی و گروه تماشا در تالار اندیشه، از دیگر برنامه‌های آخرین روز اجراهای زنده جشنواره بودند. همچنین اجرای گروه‌های «تهال» به سرپرستی لیلا نجفی و «نوشین پاسدار» در فرهنگسرای نیاوران، کنسرت قره‌نی با هنرمندی مصطفی قناعت در فرهنگسرای ارسباران، «شب آذربایجان» و «شب موسیقی شرق و جنوب خراسان» در برج آزادی و گروه «بشت» با اجرای موسیقی بختیاری و بویراحمدی در فرهنگسرای بهمن، دیگر برنامه‌های روز گذشته جشنواره بودند.

